

Cím: Magyar bizalmi szolgáltatások felügyeletének összehasonlító elemzése

Title: Comparative analysis of supervision processes related to Hungarian Trusted Services

Szerző: Erdősi Péter Máté

Author: Péter Máté, Erdősi

e-mail: perdosi@gmail.com

Abstrakt: A bizalmi szolgáltatások nyújtásában van egy közös tényező, a bizalom. Minden érintett szereplőnek meg kell bíznia abban, hogy a szolgáltató megfelelően nyújtja a szolgáltatását, különben nem működhetnek az erre alapozott folyamatok. A bizalmat a szabályozott működés és a rendszeres ellenőrzés teremtheti meg. Érdekes kérdés az, hogy vajon az egyes bizalmi szolgáltatások felügyelete mutat-e hasonlóságot egymás iránt, összefügg-e a bizalmi szint és a felügyelet erőssége? Ennek a kérdésnek a megválaszolásához két nemzeti bizalmi szolgáltatás felügyeletét hasonlítom össze, a minősített hitelesítés-szolgáltatások és a nemzeti minősített adatok kezelése terén, előre rögzített szempontok alapján.

Abstract: There is a common element in providing all trusted services, this is the trust. All relying parties have to trust into the reliability of these services otherwise any process based on trusted services could not work. The trust can be created by rule-based operation and regular supervision. Two interesting questions are whether there are any similarities between supervision systems of a trusted services and there are any dependencies between level of trust and strength of supervision. I try and answer both questions by comparing two national trusted systems based on predetermined aspects. One of them is supervision of qualified certificate authorities and the second is the supervision of the national classified secret protection processes.

Kulcsszavak: bizalmi szolgáltatások felügyelete, összehasonlító elemzés, hitelesítés-szolgáltatás, titokvédelem; supervision of trusted services, comparative analysis, certificate authority, secret protection

Bevezetés

A bizalmi szolgáltatások közös jellemzője, hogy minden szereplője megbízik a szolgáltatóban. Ez a bizalom olyan tekintetben áll fenn, hogy nem kételkednek a szolgáltatások felhasználói a szolgáltatások minőségében, megbízhatóságában és biztonságában sem. Ezt a bizalmat nehéz megteremteni, de adott esetben egy incidens következtében könnyű elveszíteni. Ezért a szolgáltatást nyújtók, és az azokat felhasználók elemi érdeke, hogy a szolgáltató a bizalmat minden körülmények között fenntartsa. Ennek egyik eleme a szolgáltatások nyújtásának, folyamatainak és kontrolljainak megtervezése, szabály szerinti működtetése, másik eleme pedig a rendszeres felügyelet.

A cikk célja az, hogy megpróbáljon összehasonlítani két bizalmi szolgáltatásnak (hitelesítés-szolgáltatás és titokvédelem) a felügyeleti rendszerét. Az összehasonlíthatóság alapját a szolgáltatások bizalmi jellege teremti meg, míg a szükséges leíró információkat a szolgáltatások tevékenységeit szabályozó jogszabályi előírásokból és nyilvános forrásokból merítettem. Az összehasonlítás eredményétől azt várom, hogy a bizalmi szintek közeledésével a felügyeleti eljárások is közeledjenek, más szóval előzetesen erős hasonlóság feltételezhető a két felügyeleti rendszer között. Meg kell említeni, hogy a titokvédelem során a cikk létrejöttét megelőzően bekövetkezett változások miatt az új gyakorlati tapasztalatokat még nem volt lehetséges megvizsgálni, míg a hitelesítés-szolgáltatásoknál a felügyeleti rendszer vizsgálatát közel egy évtizedes szakértői tevékenység alapján végeztem el.

Nem volt cél minden bizalmi szolgáltatás teljes listájának elkészítése és az összes elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatás bevonása a vizsgálat hatókörébe.

A vizsgált szolgáltatások rövid leírása

Minősített hitelesítés-szolgáltatás

Az elektronikus aláírásokkal kapcsolatos szolgáltatásokat a 2001. évi XXXV törvény [1] (továbbiakban: Eat.) definiálja a 6. paragrafus 1. pontjában:

„Az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások (a továbbiakban: szolgáltatás) különösen a következők:

- a) elektronikus aláírás hitelesítés-szolgáltatás (a továbbiakban: hitelesítés-

- szolgáltatás),
- b) időbélyegzés,
- c) aláírás-létrehozó eszközön az aláírás-létrehozó adat elhelyezése,
- d) elektronikus archiválás szolgáltatás.”

Ezek a szolgáltatások [13] szerint alapvető fontosságúak az informatikai biztonság rendszertanának hét alcsoportja közül az ötödikben: Kommunikáció és hálózat.

A hitelesítés-szolgáltatás keretében (a)-pont) a hitelesítés-szolgáltató azonosítja az igénylő személyét, tanúsítványt bocsát ki, nyilvántartásokat vezet, fogadja a tanúsítványokkal kapcsolatos változások adatait, valamint nyilvánosságra hozza a tanúsítványhoz tartozó szabályzatokat, az aláírás-ellenőrző adatokat, és a tanúsítvány aktuális állapotára (érvényességére és esetleges visszavonására) vonatkozó információkat. Megjegyzésre kívánkozik, hogy mivel a szolgáltatásokat együtt és külön-külön is nyújthatják az egyes szolgáltatók, lényegében mind a négy elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatás egyenértékű a bizalmi szolgáltatások felülvizsgálata szempontjából.

A szolgáltatások nyújtásának részletes feltételeit a 3/2005. IHM Rendelet [3] tartalmazza, mely kitér mind a nem minősített, mind a minősített szolgáltatókkal szemben támasztott követelményekre. Ebben különös szerepet kapnak a bizalmi munkakört betöltő személyek. A bizalmi munkaköröket a bizalmi tevékenységre való felhatalmazás előtt – mint minden más változást – legalább 30 nappal be kell jelenteni a Hatóságnak. A bizalmi munkakörök speciális feladata a szolgáltatói és felhasználói magánkulcsok (titkok) létrehozása és menedzselése. Erről egyrészt a [3] 22. § (1) pontja rendelkezik:

„ szolgáltatói magánkulcs létrehozását, mentését és helyreállítását fizikailag védett környezetben, két bizalmi munkakört betöltő személy együttes részvételével, más személyek jelenlétét kizárva kell végezni. ”, másrészt a [3] 40. § (1) pontja azt is előírja, hogy *„Az aláírás-létrehozó adat előállítását fizikailag védett környezetben kell végezni, kizárólag bizalmi munkakört betöltő személyek részvételével.”*

A bizalmi munkaköröket a szolgáltatók töltik be, a betöltés személyzet feltételeit [3] a 19. § (1)-ben szabályozza és a Hatóság a benyújtáskor azokat ellenőrzi is. A szolgáltatónál bizalmi munkakört csak olyan személyek tölthetnek be, akiknek a bizalmi munkakör betöltéséhez szükséges befolyásmentességét és szakértelmét a minősített szolgáltató erkölcsi bizonyítvánnyal, szakmai gyakorlattal, végzettséggel és szakképesítéssel igazolni tudja.

Magyarországon 2013. november 29-én a Hatóság nyilvántartása szerint a működő minősített és nem minősített hitelesítés-szolgáltatók listáját [4] az alábbi táblázat foglalja össze.

Nem minősített hitelesítés-szolgáltatók	Minősített hitelesítés-szolgáltatók
MÁV Szolgáltató Központ Zrt.	MÁV Szolgáltató Központ Zrt.
MICROSEC zrt.	MICROSEC zrt.
NetLock Kft.	NetLock Kft.
NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (Kormányzati Hitelesítés-szolgáltató)	NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (Kormányzati Hitelesítés-szolgáltató)
Digitoll Kft.	-

1. táblázat: Hitelesítés-szolgáltatók Magyarországon (Forrás: Erdősi P. M.)

A szolgáltatókat tehát kivétel nélkül a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság felügyeli, a cikk írásának az időpontjában az ellenőrzési jogkört a Hatóságon belül az E-szolgáltatás Felügyeleti Osztály gyakorolta.

Érdekes kitekintés lehet a magyar felügyeleti gyakorlat összevetése az egyes európai országokban gyakorolt felügyeleti eljárásokkal, de ez túlmutat a jelenlegi lehetőségeken.

A „minősített” szó használata a hitelesítés-szolgáltatások területén eltér a nemzeti titokvédelem szóhasználatától, amit az angol szakirodalom fogalmilag is megkülönböztet. Angolul a „minősített hitelesítés-szolgáltató” fogalomra a „qualified certificate authority” használatos, míg a „minősített adat” terminus „classified data” módon jelenik meg az angol szakmai terminológiában.

Nemzeti titokvédelem

Az Országgyűlés a közérdekű adatok megismerésének alkotmányos jogából, illetve e jog kizárólag szükséges és arányos mértékű korlátozásának lehetőségéből kiindulva megalkotta a 2009. évi CLV. törvényt a minősített adat védelméről [5]. A törvény célja, hogy meghatározza a minősített adat

létrejöttével és kezelésével kapcsolatos alapvető rendelkezéseket, a minősítési eljárás és a nemzeti minősített adat felülvizsgálatának rendjét, a minősített adat védelmének általános szabályait, a nemzeti iparbiztonság rendszerének főbb elemeit, és rendelkezzen a minősített adat védelmét ellátó szervekről és személyekről. A törvény öt alapelvet fogalmaz meg a titokvédelemmel kapcsolatban, melyek sorrendben az alábbiak – és amelyek teljesülése ellenőrzési feladattá válhat:

1. *Szükségesség és arányosság elve:* a közérdekű adat nyilvánosságához fűződő jogot minősítéssel korlátozni csak az e törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, a védelemhez szükséges minősítési szinttel és a feltétlenül szükséges ideig lehet.
2. *Szükséges ismeret elve:* minősített adatot csak az ismerhet meg, akinek az állami vagy közfeladata ellátásához feltétlenül szükséges.
3. *Bizalmasság elve:* minősített adat illetéktelen személy számára nem válhat hozzáférhetővé vagy megismerhetővé.
4. *Sérthetlenség elve:* a minősített adatot kizárólag az arra jogosult személy módosíthatja vagy semmisítheti meg.
5. *Rendelkezésre állás elve:* annak biztosítása, hogy a minősített adat az arra jogosult személy számára szükség szerint elérhető és felhasználható legyen.

A titokvédelem eljárásának lényege, hogy a törvényben meghatározott szerepkört betöltő minősítők döntése szerint bizonyos adatokat minősítési eljárás alá vonnak az öt alapelv szerint, meghatározzák a hozzáférések típusait és felhatalmazzák erre a kijelölt személyeket. Az adatok kezelését és őrzését az előírt időtartamig a rögzített előírások szerint végzik. A minősítés bármikor felülvizsgálható, és időnként a törvényben foglaltak szerint (legalább ötévente) felül is kell vizsgálni. Érdekességként megjegyezhető, hogy a minősítő a megjelölt személyekre írásban átruházhatja a minősítési jogát, de nem korlátozza az írásbeliséget a papír alapú és az elektronikus írásbeliség közötti választással.

A megismerők számára az NBF személyi biztonsági tanúsítványt bocsát ki, mely az érvényességi idejének lejártáig meghatározza, hogy valamely természetes személy milyen legmagasabb minősítési szintű adat felhasználására kaphat felhasználói engedélyt. A személyi biztonsági tanúsítvány kiadásához az érintett – a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvényben meghatározott – nemzetbiztonsági ellenőrzés lefolytatása szükséges.

A felügyeleti eljárások ismertetése

Minősített hitelesítés-szolgáltatások

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (továbbiakban: Hatóság) feladatait az Eat. a 17. § 1. pontban rögzíti, ezek szerint a Hatóság nyilvántartásba veszi a belföldi illetőségű és a minősített szolgáltatókat, az eszközök tanúsítására feljogosított személyeket (szervezeteket), valamint a szolgáltatók működésének időtartama alatt folyamatosan vizsgálja, illetőleg ellenőrzi, hogy a szolgáltatók megfelelnek-e az e törvény, a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok, a szolgáltatási szabályzat, illetve az általános szerződési feltételek előírásainak. Ezen túl a Hatóság feladata az is, hogy az előírt követelmények nem teljesítése esetén az Eat. 21-23. § szerinti intézkedéseket és szankciókat alkalmazza. Legenyhébb szankció a figyelem felhívása az eltérések megszüntetésére, közepesen súlyos esetben 50.000 Ft és 10.000.000 Ft közötti bírság is kiszabható, továbbá súlyos esetekben a nyilvántartásból is törölhető a szolgáltató. A Hatóság feladata még az előírt nyilvántartások vezetése és ezek közcélú távközlő hálózatok segítségével bárki számára hozzáférhető és folyamatosan elérhető módon való közzététele. A nyilvántartások szakmai adatai – a személyes adatok kivételével – itt közhitelesnek számítanak.

További részleteket tartalmaz a 45/2005. (III.12) Kormányrendelet [2], mely a IV. fejezetében ezeket írja elő a hatósági ellenőrzéssel kapcsolatosan:

„7. § A Hatóság a szolgáltatók ellenőrzésével kapcsolatban ellátja az Eat. 20-23. §-ában meghatározott feladatokat és alkalmazza az ott meghatározott intézkedéseket, valamint a minősített szolgáltatóknál átfogó éves helyszíni ellenőrzést végez. Az ellenőrzésről, valamint az annak során szerzett tapasztalatairól az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok figyelembevételével készített éves összesített értékelő jelentését a tárgyévet követő év április 30-áig nyilvánosságra hozza.

8. § (2) A Hatóság az ellenőrzés során feltárt tények és bizonyítékok alapján alkalmazhatja az Eat. 21. §-ának (1) bekezdése szerinti intézkedéseket.

8/A. §23 Az e rendelet hatálya alá tartozó szolgáltatók tekintetében a Hatóság látja el a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti szolgáltatás felügyeletét ellátó hatóság feladatait.”

A minősített szolgáltatókra vonatkozó követelmények általános forrása az Eat., részletes előírásokat pedig az Eat. végrehajtási rendeleteként funkcionáló 3/2005. IHM Rendelet [3] tartalmaz. A [2] által előírt éves hatósági helyszíni szemlére a szolgáltatóknak szakvéleménnyel kell alátámasztaniuk az

ezeknek való folyamatos megfelelésüket.

Nemzeti titokvédelem

A minősített adatok védelméről szóló törvény [5] kimondja, hogy A Nemzeti Biztonsági Felügyelet (továbbiakban: NBF) feladata a minősített adat védelmének hatósági felügyelete, a minősített adatok kezelésének hatósági engedélyezése és felügyelete, valamint a nemzeti iparbiztonsági hatósági feladatok ellátása. Az NBF a minősített adatok védelmének szakmai felügyeletéért felelős miniszter irányítása alatt álló, a minősített adatok védelmének szakmai felügyeletéért felelős miniszter által vezetett minisztérium szervezeti keretében önálló feladattal és hatósági jogkörrel rendelkező szervezet.

Az NBF honlapja szerint [10] a Minősített Adatkezelési Hatósági Osztály elsősorban az illetékes a titokvédelmi feladatok kapcsán.

A Minősített Adatkezelési Hatósági Osztály alapvető feladatként az állami szervek tekintetében végzi a minősített adatokkal kapcsolatos hatósági engedélyezési, felügyeleti és ellenőrzési feladatokat, kivizsgálja a bejelentett titoksértéseket, gondoskodik az NBF hatáskörébe tartozó, jogutód nélkül megszűnt szervek minősített iratainak felülvizsgálatáról, az állami szerveknél a jogszabályi feltételek meglétének ellenőrzését követően aláírásra előkészíti az adatkezelési engedélyt, a külföldi minősített adatokat felhasználók számára történő kiadáshoz kiadmányozásra előkészíti a személyi biztonsági tanúsítványt.

A vonatkozó részletes feladatokat és eljárásrendet a 90/2010. (III. 26.) Kormányrendelet [6] írja le. Az eljárás lényege, hogy a minősített adatok kezelni kívánó szervezet kialakítja a személyi, fizikai és adminisztratív biztonsági feltételeket, majd kéri az NBF-től a „Bizalmas!” vagy annál magasabb minősítési szintű minősített adat kezelésére vonatkozó engedély (a továbbiakban: Engedély) kiadását. Az Engedély birtokában a szervezet megkezdheti az előírások szerint a minősített adatok kezelését.

A Kormányrendelet [6] szerint az NBF a minősített adat kezelésével kapcsolatban a minősített adatot kezelő szerveknél hatósági ellenőrzést hajt végre. Ezen túlmenően vannak az NBF-nek olyan szakhatósági feladatai is, melyek az elektronikus információs rendszerek sérülékenységvizsgálatával foglalkozik [7].

Amennyiben egy titoksértésről a titokkezelő szervezet értesül, köteles értesíteni az NBF-et, [5] 19. § (2) szerint. A titoksértést a Btk. [8] nevesíti a 265. § (1) pontjában, mely szerint, aki minősített adatot jogosulatlanul megszerez vagy felhasznál, illetőleg jogosulatlan személy részére

hozzáférhetővé, vagy jogosult személy részére hozzáférhetetlenné tesz, minősített adattal visszaélést követ el. Büntetése a minősített adat bizalmassági szintjétől és az adatkezelés tudatossági szintjétől függően elzárással kezdődik és 8 évig terjedő szabadságvesztéssel fejeződik be. Feljelentést azonban csak az tehet, aki a minősített adatok védelmét a gyakorlatban is végzi.

Összehasonlítás

A szempontrendszer

Az összehasonlítás kérdései nagyon fontosak a megfelelő eredmények létrejötte szempontjából.

A kérdések ezért kiterjednek a felügyeletet végzők kijelölésére, a felügyeletet végzők feladatainak rögzítettségére, az ellenőrzések tulajdonságaira és a hibás teljesítés esetén követendő eljárásokra is. Ezekén túl fontos lehet annak összehasonlítása, hogy miként kapcsolódnak az egyes felügyeleti eljárások az európai rendszerekhez, hiszen ma már nem kizárólag magyar bizalomról beszélhetünk, a bizalomnak lehetnek globális vetületei is. A magyar bizalom megteremtésének emiatt olyannak kell esetenként lennie, hogy képes legyen megteremteni az európai és a globális bizalmat is.

Az egyes összehasonlítási szempontok részletesen az alábbiak lesznek:

I. a felügyeleti szerv kijelölési módszere: megvizsgálom, hogyan történik a felügyeletre jogosult szervezet kijelölése, milyen követelményeknek kell megfelelnie a kijelölt szervezeteknek ahhoz, hogy egyáltalán ezt a tevékenységet végezhessék.

II. a felügyeleti szerv feladatköre és hatásköre: fontos kérdés, hogy a felügyeletet végzőknek milyen előírt tevékenységeik vannak, és az meddig terjed, vagyis hol vannak a tevékenységek korlátai

III. az ellenőrzések rendszere: meg kell vizsgálni az ellenőrzési tevékenységeknél azt, hogy melyiket milyen rendszerességgel végzik, és van-e bármilyen követelmény előírva az ellenőrzések lefolytatására

IV. az ellenőrzött követelmények rögzítettsége: az ellenőrzés megfelelőségét növelő tényező, ha előre megadott elemeknek való megfelelőséget és megvalósulást kell ellenőrizni. Kérdésként merül tehát fel, hogy vannak-e előre rögzített és elvárt követelmények a felügyeleti eljárásokhoz.

V. szankcionálás: a bizalomerősítést befolyásoló tényező a büntetéstől való félelem is, emiatt fontos összehasonlítani az előírások megsértésekor foganatosítható intézkedéseket is.

VI. a felügyelet európai kapcsolódása: a bizalmi szolgáltatások területi hatálya nem korlátozódik csak Magyarországra területére és populációjára. Szükséges a bizalom kiterjesztése esetenként Európára is, emiatt fontos kérdés lehet, hogy milyen európai vonatkozásai vannak az egyes felügyeletnek.

Elemzés

Az elemzés végrehajtása során a feltárt információk alapján minden szemponthoz megfogalmaztam egy rövid áttekintő leírást mind a hitelesítés-szolgáltatások felügyeletére, mind a nemzeti titokvédelem felügyeletére vonatkozóan. Ezt követően a táblázat utolsó oszlopában egy rövid értékelés teszi nyilvánvalóvá a leírások közötti hasonlóságokat és különbségeket.

Szemponatok / Terület	Hitelesítés-szolgáltatások felügyelete	Nemzeti titokvédelem felügyelete	Értékelés
I. Kijelölési módszer	A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot a 2001. évi XXXV. törvény nevezi ki.	A Nemzeti Biztonsági Felügyeletet a 2009. évi CLV. törvény nevezi ki.	Törvény nevezi ki mindkét szereplőt.
II. Feladat- és hatáskör	2001. évi XXXV. törvény rögzíti, 45/2005. Korm.r. részletezi, a díjakat a 4/2006. (IV. 19.) IHM.r. tartalmazza.	2009. évi CLV. törvény rögzíti, 90/2010. Korm.r. részletezi, kiegészítve a 303/2013. és 92/2010. Korm.r. előírásaival.	Törvény írja le, végrehajtási rendeletek részletezik mindkét területen.
III. Ellenőrzések rendszere	Bejelentést követő 30 napon belüli helyszíni szemle, és éves tervezett felülvizsgálat minden szolgáltatónál, külső szakértők bevonásával.	Tevékenység megkezdését megelőző tanúsítványok beszerzése, nemzetbiztonsági szolgálat bevonásával, bejelentés vagy incidens esetén újból végrehajtva, ötéves megújítással. A szervezet biztonsági vezetője évente köteles ellenőrzéseket lefolytatni és jelentéseket készíteni.	A hitelesítés-szolgáltatásoknál bejelentést követő szemle és éves rendszeres ellenőrzés van az NMHH számára előírva, a titokvédelemnél előzetes vizsgálat, tanúsítás kiállítása és ennek ötévenkénti megújítása az előírás az NBF számára.

Szemponatok / Terület	Hitelesítés-szolgáltatások felügyelete	Nemzeti titokvédelem felügyelete	Értékelés
IV. Követelmények	3/2005. IHM.R. részletesen tartalmazza	90/2010. Korm.r. részletesen tartalmazza	Végrehajtási rendeletek részletesen szabályozzák
V. Szankcionálás	Figyelmeztetés, pénzbírság, szolgáltatás megszüntetése (hatósági jogkörben) szabadságvesztés (2-10 év) Btk. tényállások (vétség, büntett) megvalósulása esetén	Elzárás, szabadságvesztés (2-8 év) minden egyes esetben, tanúsítvány visszavonása.	A büntetés mértéke a titokvédelemnél szabadságvesztés, a hitelesítés-szolgáltatásnál pénzbírság, de a szolgáltatás megszüntetése mindkét esetben fennáll.
VI. Európai kapcsolódás	Az NMHH tagja a hitelesítés-szolgáltatókat felügyelő európai fórumnak (FESA, [11]), melyet az Európai Unió hozott létre.	1. Mavtv. leképezi az európai és NATO titkok minősítését nemzeti szintre. 2. Cyber Defense Management Authority (CDMA) kapcsolódik európai és NATO kibervédelmi szervezetekhez.	A szolgáltatások nemzeti jellegének biztosításán túl mindkét felügyeleti szerv kapcsolódik nemzetközi szervezethez, együttműködés jelleggel.

2. táblázat: Minősített hitelesítés-szolgáltatás és nemzeti titokvédelem felügyeletének összehasonlító táblázata (Forrás: Erdősi P. M.)

Következtetések

A megvizsgált két bizalmi szolgáltatás felügyeleti eljárása az előre rögzített hat szempontból több ponton erős hasonlóságot mutat (kijelölés, feladat- és hatáskör, követelmények, európai kapcsolódás), míg néhány területen eltérő tulajdonságaik vannak (ellenőrzési rend, szankcionálás). Az összehasonlítás eredményeként létrejött vizsgálati megállapításokat a következő hat pontban

foglalom össze:

- I. *Kijelölés felügyeleti tevékenységre:* A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságot a 2001. évi XXXV. törvény, a Nemzeti Biztonsági Felügyeletet pedig a 2009. évi CLV. törvény nevezi ki – vagyis törvényi felhatalmazás alapján tevékenykedik mindkét felügyeleti szereplő.
- II. *Feladat- és hatáskör:* A felügyeleti szereplők feladatait és hatáskörét törvény írja le (2001. évi XXXV. törvény és 2009. évi CLV. törvény), továbbá végrehajtási rendeletek részletezik mindkét területen (45/2005. Korm.r., 4/2006. (IV. 19.) IHM rendelet, illetve 90/2010. Korm.r., 92/2010. Korm.r. és 303/2013. Korm.r.)
- III. *Ellenőrzések rendszere:* Az ellenőrzés mindkét területen rendszeres és legalább évente egyszer megtörténik. A hitelesítés-szolgáltatásoknál az NMHH a bejelentést követően szemlét és éves rendszeres ellenőrzéseket végez, az NBF a titokvédelem területén előzetes vizsgálat, tanúsítás kiállítása és ennek megújítására van felhatalmazva. Éves ellenőrzést az NMHH számára külső szakértő, az NBF számára pedig külső szervezet biztonsági vezetője végez.
- IV. *Követelmények:* Végrehajtási rendeletek által részletesen szabályozva (3/2005. IHM.R., illetve 90/2010. Korm.r. részleteiben rögzíti az előírt követelményeket).
- V. *Szankcionálás:* Szigorúbb a büntetés mértéke a titokvédelemnél, mert itt elzárással és szabadságvesztéssel kezdődik a titoksértés büntetése – amit a Btk. is nevesít és 2-8 év büntetési tételt rendel hozzájuk, míg a hitelesítés-szolgáltatásban felhívás és pénzbírság a kiszabható büntetési tétel, aminek alkalmazását az Eat. teszi lehetővé az NMHH, mint felügyeleti hatóság számára. Ha azonban a Btk. 375. §, 423. § vagy 424. § alá tartozó tényállás jogerősen bizonyítást nyer, akkor a tettesek – vádalku nélkül – 2-10 év szabadságvesztésre is ítélték, az elkövetés súlyának függvényében. Külön figyelemre méltó az a rendelkezés, hogy a büntetés két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekményt közérdekű üzem ellen követik el. A szolgáltatás megszüntetése – működési engedélyek visszavonása – büntetési tétel továbbá mindkét esetben fennáll.
- VI. *Európai kapcsolat:* A hitelesítés-szolgáltatókat felügyelő Hatóság tagja a felügyeleti szervezeteket tömörítő fórumnak¹ - aki nem jogi személy, így döntései a felügyeleti eljárásra nézve nem kötelezők, míg az NBF a globális kibervédelem okán együttműködik több európai és nemzetközi védelmi szervezettel is.

A szankcionálási eltérések figyelmet érdemelnek, főként egy kormányzati hitelesítés-szolgáltatás

---

1 FESA Forum of European Supervisory Authorities for Electronic Signatures

megindításakor, hiszen a kormányzati szolgáltatói aláíró kulcsok illetéktelen kezekbe kerülése esetén olyan tanúsítványok, időbélyegek kiállítására nyílik lehetőség, melyek felett Magyarországnak nincs közvetlen kontrollja, de kihasználja a korábban Magyarország neve alatt felépített bizalmat, melyet az Európai Megbízható Szolgáltatók Listájában (EU Trusted List [12]) szereplő szolgáltatások élveznek. Ezért a kormányzati hitelesítés-szolgáltató aláíró kulcsainak érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé, valamint az arra jogosult részére hozzáférhetetlenné tétele véleményem szerint alkalmas állami vagy közfeladatot ellátó szervek rendeltetészerű működésének ellehetetlenítésére vagy lényeges akadályozására.

Ez közvetlenül Magyarország törvényben meghatározott érdekeit sérti, hiszen az állampolgárok biztonságának és alkotmányos jogainak komoly sérelmével járhat együtt. Tekintettel arra, hogy egy idegen állam névtelen polgára elleni büntetőper kilátásai számítástechnikai büntett miatt alacsony határfokúnak bizonyultak az elmúlt időszakban, indokoltnak tűnik a kormányzati hitelesítés-szolgáltatásban alkalmazott védendő elemek védelmét a területre vonatkozó védelmi intézkedéseken túlmenően nemzeti titokvédelmi minősítési eljárás segítségével növelni.

Irodalomjegyzék

- [1] 2001. évi XXXV. törvény az elektronikus aláírásról (Eat.). Magyar Országgyűlés. 2001. június 11.
- [2] 45/2005. (III. 11.) Kormányrendelet a Nemzeti Hírközlési Hatóságnak² az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről, valamint eljárásának részletes szabályairól. Magyarország Kormánya. 2005. március 11.
- [3] 3/2005. (III. 18.) IHM rendelet az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokra és ezek szolgáltatóira vonatkozó részletes követelményekről. Informatikai és Hírközlési Minisztérium. 2005. március 18.
- [4] NMHH Elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvántartások. 2013. október 29. <http://webpub-ext.nmhh.hu/esign/szolgParams/init.do?tipus={mi,fb}>
- [5] 2009. évi CLV. törvény a minősített adat védelméről (Mavtv.). Magyar Országgyűlés. 2009. december 29.

---

2 A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság korábbi elnevezése

- [6] 90/2010. (III. 26.) Kormányrendelet a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működésének, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről. Magyarország Kormánya. 2010. március 26.
- [7] 301/2013. (VII. 29.) Kormányrendelet a Nemzeti Elektronikus Információbiztonsági Hatóság és az információbiztonsági felügyelő feladat- és hatásköréről, valamint a Nemzeti Biztonsági Felügyelet szakhatósági eljárásáról. Magyarország Kormánya. 2013. július 29.
- [8] 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.). Magyar Országgyűlés. 2012. július 13.
- [9] 92/2010. (III. 31.) Kormányrendelet az iparbiztonsági ellenőrzés és a telephely biztonsági tanúsítvány kiadásának részletes szabályairól. Magyarország Kormánya. 2010. március 31.
- [10] Nemzeti Biztonsági Felügyelet. 2013. október 30. <http://www.nbf.hu>
- [11] FESA. Forum of European Supervisory Authorities for Electronic Signatures. 2013. október 30. <http://www.fesa.eu/members.html>
- [12] EU Trusted List of Certification Service Providers. 2013. október 30. https://ec.europa.eu/information_society/policy/esignature/trusted-list/
- [13] Muha Lajos: Az informatikai biztonság egy lehetséges rendszertana. 2013. november 30. http://portal.zmne.hu/download/bjkmk/bsz/bszemle2008/4/10_Muha_Lajos.pdf